

Liberecký deník - rozhovor

„Pátek třináctého pohledem psychologa Mgr. Kateřiny Krtičkové“

Samotné zvyky a pověry patří ke staletými předávané lidové tradici, která prostřednictvím magického myšlení dokáže přivolat štěstí, lásku a ochranu, na druhé straně odehnat neštěstí a nemoci. Naše soudobá přetechnizovaná mysl nás utvrzuje ve faktu, že je nesmysl cokoli vyvozovat, když černá kočka přeběhne přes cestu. Ale nezaťuká vzápětí na dřevo „uf“, to se mi ulevilo“ anebo „abych to nezakřikl“ kdejaký pragmatik?

Kde se vzala tradice pátku třináctého?

Pátek třináctého se vztahuje k historické události, která se nesla staletými a jejíž důvod je u většiny lidí zapomenut. Přetrvává však ta zvláštní aura dne, kterému se přiřklo nakumulování neštěstí. Jde o cílenou účelovou interpretaci, která zvýznamní onen den. Ovšem pověra se zakořeňuje a poté upevňuje zkušenostmi, takže když se něco přihodí v tomto datu, událost dostane mnohem větší význam, než by si běžně zasloužila. Stává se z ní kolektivní zkušenost. Ta má pak za následek, že kupříkladu některé hotely nemají pokoje a dokonce ani patro číslo třináct. Nemusíme za pověřčivými daleko do světa, i v naší Praze donedávna nejezdila tramvaj číslo 13, protože „lidi se s ní báli jezdit“.

Jaký je rozdíl mezi pověrou a sugescí?

Vliv sugesce a vliv pověry je podobný, ve svém poselství rovněž obsahuje sugestivnost. Stejně jako známe v medicíně placebo efekt / účinnost neúčinné látky/, tak stejně lze vsugerovat situaci opačnou s negativním potenciálem. Je dokonce efektivnější a to z prostého důvodu. Obsahuje totiž strach a úzkost., které zpětně působí na psychický stav.

Pracujete s pověřčivými pacienty v praxi?

S pověrami jako takovými v klinické praxi nepracujeme. Je-li však dítě vystaveno magickému myšlení světa dospělých / které přísluší dítěti/, dítě postrádá oporu a pocit bezpečí. Prožívá strach, úzkost a zmatek. U pacientů, kteří trpí obsedantně-kompulsivní poruchou, víme, že často v dětství byli vedeni k nesmyslnému ritualizovanému chování, například „aby něco nepřivolali“, „Na rozvoj patologie má však vliv dlouhodobost a intenzita. Pokud jsou pověry vnímány s humorným odlehčením, není třeba se ničeho obávat.

V psychiatrické terminologii se dokonce objevuje bizarní fobie pod názvem paraskevidekatriaphobie- fobie z pátku třináctého. Tak s tímto druhem fobického stavu – tzv. Izolované fobie jsem se dosud skutečně nesetkala. S čím se však setkáváme běžně u poruch s obsedantním myšlením, je jakási mentální manipulace s čísly, které mají vliv na život člověka, protože podle numerických kombinací organizuje život sobě i okolí. Trpí naléhavou nutkavostí dělat věci podle data, či kombinace čísel, nebo se naopak tomu vyhýbat. Život podle kondiciogramu prostě končí u Chocholouška, jak ztvárněno v české komedii/

Máme se pověrám bránit?

Proč? Pokud je pojme ve smyslu lidové tradice, mohou nás obohatit. Podstatné je, nespojovat je se strachem a úzkostí. Je třeba udělat si „dobrou“ zkušenost, kterou nebereme samozřejmě, ale uvědomovat si ji! / naše psychika se totiž ráda soutředí na emočně silnější situace, které obsahují právě strach. / .